

NOTITIE

Van : Wendelien Tönjann
Aan : College
Datum : 23 mei 2016
Onderwerp : Lokale ondernemers en gemeentelijke opdrachten

Geacht college,

Afgelopen periode is onderzoek gedaan naar één van de doelstellingen uit de coalitieagenda.

De gemeente zet zich in om het voor startende ondernemers makkelijker te maken om gemeentelijke opdrachten te verwerven door proportionele eisen te stellen bij aanbestedingen.

Daarnaast is er in de raad van 27 februari 2014 een motie (5) aangenomen waarin het college wordt verzocht om:

1. aan SP71 een overzicht aan te bieden van ondernemers uit Oegstgeest die met hun expertise kunnen bijdragen aan de invulling van gemeentelijke opdrachten;
2. met het PVOO, waar een deel van detailhandel, zelfstandige ondernemers en andere bedrijven lid van zijn, te overleggen over de totstandkoming van dit overzicht;
3. na te gaan hoe niet-leden van de PVOO hierbij betrokken kunnen worden.

Op basis van deze twee verzoeken vanuit het college en de raad is een gesprek gevoerd met de service eenheid Inkoop van SP71. Ten eerste wordt in deze notitie uiteen gezet hoe proportionaliteit beschreven wordt in de wetgeving en welke ruimte er vervolgens overblijft om de eisen bij aanbesteding te versoepelen voor starters en/of Oegstgeester ondernemers. Vooropstaat dat de Aanbestedingswet 2012 geen onderscheid maakt tussen starters en reeds gevestigde ondernemers. Deze notitie richt zich derhalve op lokaal ondernemerschap.

Proportionaliteit

De basisbeginselen van inkopen en aanbesteden zijn objectiviteit, gelijkheid, non-discriminatie, transparantie en proportionaliteit. Deze werden tot de Aanbestedingswet 2012 voornamelijk aangehaald in jurisprudentie en in (wetenschappelijke) publicaties. Sinds de Aanbestedingswet is vastgesteld en in werking getreden worden aanbestedende diensten nu ook wettelijk verplicht om proportionaliteit toe te passen. Er is daartoe onder andere een Gids Proportionaliteit vastgesteld en onderdeel van het wettelijk kader geworden. Deze Gids geeft inzicht in en doet handreikingen voor het goed toepassen van het proportionaliteitsbeginsel. De werking sterkt zich uit over de keuze voor de toe te passen procedure, de te stellen (geschiktheid)eisen aan de inschrijver en de eisen aan het product of bijvoorbeeld de beoogde dienstverlening.

Bij alle onderdelen van een aanbestedingsprocedure geldt dat het gekozen middel in proportionele verhouding moet staan tot het doel. De aard of omvang van de opdracht kan het derhalve in zichzelf rechtvaardigen dat (strengere) eisen worden gesteld aan bijvoorbeeld de geschiktheid van een ondernemer.

Voorname slaat vooral op aanbesteding. Toch is het ook voor enkelvoudig onderhands en meervoudig onderhandse uitvragen noodzakelijk dat er proportionele eisen worden gesteld. Een groot deel van de werkzaamheden die de gemeente Oegstgeest in de markt zet worden enkelvoudig- (bij diensten en leveringen tot € 50.000,- en bij werken tot € 100.000,-) of meervoudig onderhands (boven de € 50.000 en tot € 200.000,- bij leveringen en diensten en tot € 1.500.000,- bij werken) uitgevraagd. Dat betekent dat de verantwoordelijke ambtenaar zelf offertes uitvraagt om de opdracht uit te besteden. Soms wordt de service eenheid Inkoop om advies gevraagd, maar dat is niet altijd het geval of noodzakelijk. Wanneer de opdrachtwaarde € 50.000,- of meer is, of vanaf € 100.000,- bij een werk zal een inkoopadviseur van SP71 de aanbesteding begeleiden.

Mogelijke sturing op lokaal ondernemerschap

Binnen de richtlijnen is het mogelijk om gemeentelijke opdrachten aan startende ondernemers of lokale ondernemers te gunnen.

- 1) Onderscheid tussen reeds gevestigde of startende ondernemers bestaat niet. Tenminste niet bij Europese, nationale of meervoudig onderhandse aanbestedingen. De gestelde eisen moeten objectief en proportioneel worden gesteld. Ofwel, er is geen belemmering om een opdracht aan een starter te gunnen;
- 2) Bij meervoudig onderhandse aanbestedingen bepaalt de aanbestedende dienst, gemotiveerd en objectief toetsbaar, zélf welke ondernemers voor een uitnodiging tot inschrijving worden aangeschreven. Kwaliteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt;
- 3) Met name bij enkelvoudige opdrachten tot € 50.000,- zijn de mogelijkheden ruim en kan de gemeente kiezen voor een (plaatselijke) ondernemer. Bedenkt overigens wel: als elke gemeente zo denkt, dan loop je bij aspect van 'lokaliteit' als bestuur snel tegen de (dorps)grenzen aan, met een gelimiteerd aantal aanbieders. Dit levert voor de gemeente geen concurrentievoordeel op;
- 4) Omzeteisen mogen slechts nog bij uitzondering en mits gemotiveerd worden toegepast. Dit levert dus geen bezwaarlijke belemmeringen op in de opdrachtverstrekking aan starter;
- 5) Denkrichting: de informatie richting ondernemers kan in aanbestedingsdocumentatie bedrijfsvriendelijker worden beschreven, zodat bijvoorbeeld mogelijkheden voor starters om op een andere manier aan eisen te voldoen worden aangereikt. Dit kan voor uitsluitingsgronden niet, voor selectie en geschiktheidseisen tot op zekere hoogte. Daarnaast kan de wenselijkheid bestaan om bijvoorbeeld bepaalde certificaten te handhaven;
- 6) Het aanbestedingsbeleid van SP71 maakt het mogelijk dat bij de keuze bij onderhandse aanbestedingen wordt onderzocht en indien mogelijk ingesloten dat in elk geval één lokale ondernemer (verplicht) wordt uitgenodigd. Omdat dit in het beleid verankerd is, is de motiveringsplicht deels daardoor verlicht.

Communicatie en bewustwording

Naast de wettelijke beperkingen en mogelijkheden is de communicatie en bewustwording binnen de ambtelijke organisaties over wat mogelijk is of niet wellicht nog belangrijker. Er zijn andere mogelijkheden om de keuze voor plaatselijke ondernemers in de dagelijkse werkwijze te verankeren. Het betreft in hoofdzaak alle communicatie gerelateerde activiteiten en bewustwording. Denk daarbij aan de informatie vanuit de gemeente en SP71 richting de markt alsook de informatie van SP71 richting de gemeente. Omgekeerd zou de vindbaarheid van de markt moeten worden verbeterd. Te weten:

- 1) SP71-inkoopadviseurs brengen blijvend de mogelijkheden van het betrekken van lokale ondernemers onder de aandacht bij ambtenaren van Oegstgeest (bewustwording);
- 2) De gemeente Oegstgeest zal het belang dat zij hecht aan het stimuleren van lokaal ondernemerschap intern moeten benadrukken en dit koppelen aan het uitvoeren van gemeentelijke opdrachten;
- 3) De gemeente Oegstgeest kan een groslijst creëren waarop ondernemers uit de gemeente Oegstgeest benoemd zijn en gecategoriseerd zijn naar type werkzaamheden. Deze groslijst kan dan op het intranet van zowel de gemeente als het SP71 worden geplaatst waardoor ambtenaren op een eenvoudigere wijze lokale ondernemers kunnen betrekken bij meer- of enkelvoudige offerte uitvraag. Niet-leden van PVOO kunnen zich aanmelden via hiervoor aangewezen ruimte op de website van de gemeente;
- 4) De enkel- en meervoudige onderhandse uitvragen kunnen middels een publicatie op de website van de gemeente bekend worden gemaakt. Over deze nieuwe wijze van bekendmaking wordt vooraf actief gecommuniceerd.

Dat neemt overigens niet de verantwoordelijkheid van de ondernemer weg om te ondernemen.

Mogelijke acties voor realisatie doelstelling

Op basis van voornoemde zijn de aanbevolen acties om deze doelstelling uit de coalitieagenda te behalen en uitvoering te geven aan de motie 5 van de raad van 27 februari 2014 de volgende:

- 1) SP71 inkoopadviseurs betrekken het lokale ondernemerschap standaard bij het advies dat zij geven;
- 2) Intern binnen de gemeente Oegstgeest het belang van het stimuleren van lokaal ondernemerschap benadrukken en dit tot uiting laten komen in de uitgifte van opdrachten (SMART doelstellingen formuleren bij verschillende afdelingen);
- 3) Opstellen van een gecategoriseerde groslijst van ondernemend Oegstgeest in samenwerking met de PVOO en deze publiceren op Intranet en Intranet SP71 en het gebruik van deze groslijst stimuleren. Niet-leden van PVOO kunnen zich aanmelden via de website van de gemeente.
- 4) Bij meervoudige onderhandse uitvragen minimaal één lokale ondernemer te betrekken. Bij enkelvoudige onderhandse uitvragen, met inachtneming van kwaliteit,

---

een lokale ondernemer te betrekken. Het aanbestedingsbeleid van SP71 is maakt dit mogelijk;

- 5) De enkel- en meervoudige onderhandse uitvragen worden middels een publicatie op de website van de gemeente bekend gemaakt. Over deze nieuwe wijze van bekendmaking wordt vooraf actief gecommuniceerd.